

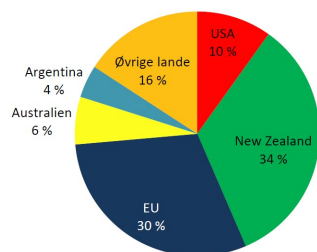
Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2014 > Robuste økonomiske analyser > Dansk mælkeproduktion i et internationalt lys

Dansk mælkeproduktion i et internationalt lys

Denne artikel ser på verdensmarkedet for mejeriprodukter nu og frem mod 2020 og på økonomien i at producere mælk i Danmark sammenlignet med vigtige konkurrenter på verdensmarkedet. Disse vedrører lande udenfor EU. Promilleafgiftsfonden for landbrug

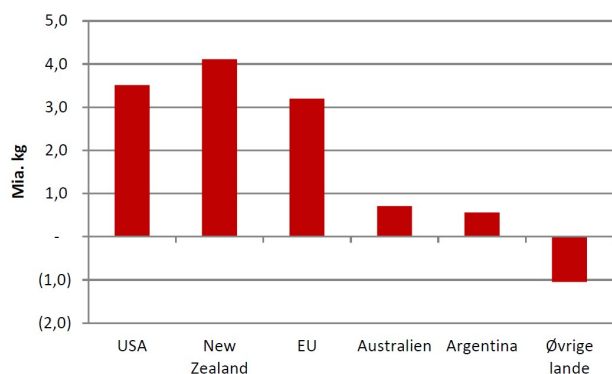
Verdensmarkedet vokser Tidligere beskyttede EU sit marked i form af importrestriktioner, opkøb til intervention ved lavere pris og eksportstøtte alt sammen for at opretholde en høj mælkepris i EU sammenlignet med verdensmarkedsprisen. EU har fortsat importrestriktioner, og interventionsinstrumentet eksisterer fortsat men prisen for, hvornår der opkøbes til intervention er sænket. Samtidig er verdensmarkedsprisen steget og derfor følger mælkeprisen i EU i høj grad verdensmarkedet med de udsving, som er forbundet med dette.

De store udbydere på verdensmarkedet er vist i figur 1.

Figur 1. De store udbydere på verdensmarkedet (2011-13).

Der blev omsat godt 47 mia. kg mælk i perioden 2011-13. Det forventes at vokse til 58 mia. kg i 2023, som følge af stigende efterspørgsel i en række lande. Den forventede stigning i efterspørgslen forventes at blive mødt med et stigende udbud fra de nuværende store aktører på verdensmarkedet (se figur 2).

Figur 2. Ændring i udbuddet til verdensmarkedet 2023 i forhold til 2011-13.1

Figur 2 viser, at især USA, New Zealand og EU ventes at dække den stigende efterspørgsel efter mejeriprodukter frem mod 2023.

De store importører på verdensmarkedet er Rusland, Kina samt landene i Mellemøsten og Nordafrika.

Danmark producerer godt 5 mia. kg mælk svarende til ca. 4 pct. af EU's samlede produktion i 2013/14. Godt og vel halvdelen eksporteres i form af ost, smør og mælkepulver. Ca. to tredjedel af eksporten går til andre EU lande, mens en tredjedel eksporteres til lande udenfor EU. De store aftagere af danske mejeriprodukter indenfor EU er UK, Tyskland og Sverige, mens det udenfor EU er Rusland, Mellemøsten, Nordafrika og Kina. Selvom Danmark kun står for ca. 4 pct. af EU's mælkeproduktion udgør eksporten 7 pct. af EU's eksport til tredjelande.

Danske mælkeproducenter skal være konkurrencedygtige

Eftersom en forholdsvis stor del af Danmarks eksport går til tredjelande er det vigtigt, at danske mejeriprodukter er konkurrencedygtige med produkterne fra de lande, som de konkurrerer med. Omkostningerne ved at producere er et vigtigt konkurrenceparameter, men dog ikke det eneste. Det er ikke nok at kunne producere til en lav pris her og nu. Det er også vigtigt, at der investeres i primærledet, hvis konkurrenceevnen skal fastholdes på sigt, ligesom det er vigtigt, at man er dygtig til at servicere de pågældende markeder. I den resterende del af artiklen ses dog kun på omkostningerne ved at producere.

IFCN indikerer konkurrenceevnen

International Farm Comparison Network er et internationalt netværk bestående af 100 lande, som tilsammen repræsenterer 98 pct. af verdens mælkeproduktion. Ca. 54 af landene leverer detaljerede information omkring økonomien i at producere mælk på typiske bedrifter i det pågældende land.

Danmark er begunstiget af en omfattende registrering, når det gælder bedrifternes performance og økonomiske resultater. Sådan er det langt fra i alle lande. Det betyder, at kvaliteten af inputdata kan variere fra land til land. Til at sikre en så høj datakvalitet som muligt gennemtjekker IFCN's administrative enhed de indsendte oplysninger, ligesom enheden står for den videre bearbejdning af inputdata således, at disse kan sammenlignes på tværs af lande.

IFCN har indtil videre valgt, at bedrifternes gæld forrentes med 6 pct. på tværs af alle lande mens egenkapitalen forrentes til 3 pct. I Danmark vælger vi normalt at forrente kapitalen til den samme rente uanset om det er fremmedkapital eller egenkapital, når vi vurderer omkostningerne ved

at producere. IFCN's metoder betyder, at forrentningen af kapitalen stiger med bedrifternes gældsprocent. Derudover præsenteres resultaterne i dollars. Det gør, at de viste resultater også er påvirket af valutakurserne.

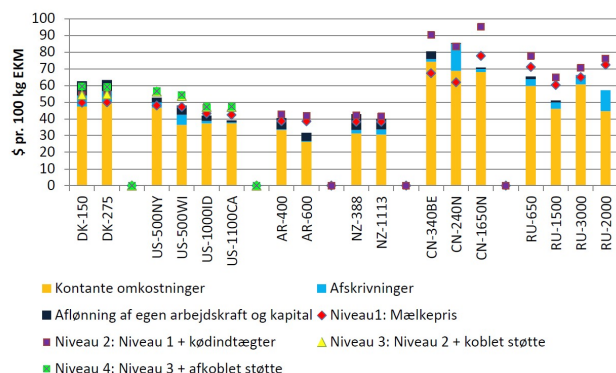
I vurderingen af IFCN resultaterne er det vigtigt at have ovenstående i mente. IFCN resultaterne er det bedste grundlag, når man vil vurdere økonomien i at producere mælk på verdensplan. De giver en vigtig indikation af økonomien i at producere mælk verden over, men de giver ikke den absolutte sandhed.

Omkostningerne ved at producere i vigtige eksport og importlande

Figur 3 viser omkostningerne ved at producere et kg mælk i Danmark, USA og New Zealand samt i de vigtige importlande: Kina og Rusland.

USA omfatter bedrifter i staterne New York, Wisconsin, Californien og Idaho. Kina omfatter en bedrift i den nordlige del samt to i omegnen af Beijing. Rusland omfatter bedrifter på grænsen til Ukraine, nogle hundrede km øst for Letland og nogle hundrede km syd for Moskva. Tallene bag landekoden viser antallet af køer på bedrifterne.

De viste bedrifter er generelt større end gennemsnittet i de pågældende lande, hvor den gennemsnitlige størrelse er 160 køer (USA); 147 køer (Argentina); 393 køer (New Zealand); 4 køer (Kina); og 3 køer (Rusland). De viste kinesiske og russiske bedrifter er således markant større end gennemsnittet, men de viste bedriftstyper repræsenterer fremtidens bedrifter i de pågældende lande. I Kina står omkring 35 pct. af køerne på bedrifter med over 500 køer, mens det i Rusland er ca. 10 pct. af køerne. Det er værd at notere sig, at ca. halvdelen af mælk produceres på helt små bedrifter – husholdningsbedrifter. I USA står omkring 60 pct. af køerne på bedrifter med over 500 køer, mens det i New Zealand og Argentina er henholdsvis 50 pct. og 20 pct. af køerne.

Figur 3. Omkostninger ved at producere et kg mælk i 2013 på udvalgte bedriftstyper i udvalgte lande.

Figur 3 viser, at danske producenter fik den højeste mælkepris, når der sammenlignes med andre udbydere til verdensmarkedet. Forskellen var dog kun marginal sammenlignet med bedrifterne i New York og Midt-Vesten i USA, mens den var lidt større sammenlignet med bedrifterne i Idaho og Californien. Producenterne i vesten får oftest en lavere pris end producenterne i Midt-Vesten og på Østkysten, fordi en større andel anvendes til bulk produkter. Mælkeprisen var lidt lavere i Argentina og New Zealand, noget af denne forskel skyldes dog også, at de newzealandske og argentinske resultater vedrører andet halvår af 2012 og første halvår af 2013, idet deres produktionsår går fra juli til juni året efter.

De udvalgte bedriftstyper i de vigtige importlande Rusland og Kina fik markant mere for mælken end deres kolleger i Danmark, USA, Argentina og New Zealand. Det skal understreges, at mælkeprisen vedrører de udvalgte bedrifter og ikke den nationale mælkepris. Denne lå i Rusland på omkring 50 \$ pr. 100 kg mælk og i Kina på omkring 60 \$ pr. 100 kg eller markant højere end i eksportlandene. Når eksporten af mejeriprodukter stiger til de to lande skyldes det således både, at de to lande ikke er selvforsynende med mejeriprodukter og, at de importerede produkter kan konkurrere med hjemmemarkedsproduktionen i de to lande. De to lande beskytter imidlertid deres egen produktion både i form af importrestriktioner og gennem forskellige former for økonomisk støtte til producenterne. Lige nu har Rusland lukket for import af varer fra Vesten, men det skyldes storpolitiske hensyn og ikke et specifikt ønske om at beskytte sin egen produktion.

Ses der på omkostningerne ved at producere et kg mælk er disse højest i Danmark. Forskellen i forhold til de amerikanske bedrifter er på mellem 0,50 og 1,00 kr. Noget af denne forskel skyldes, at IFCN-opgørelsesmetoden "straffer" de danske bedrifter for en højere gældsprocent sammenlignet med de amerikanske bedrifter. Havde man anvendt den samme forrentning af kapitalen, ville forskellen have været mindre, men det havde ikke elimineret denne. Forskellen i omkostningsniveauet er endnu større til de argentinske og newzealandske bedrifter, også her skyldes noget af forskellen den anvendte opgørelsesmetode.

Omkostningsniveauet på de danske bedrifter er generelt lavere sammenlignet med de russiske bedrifter, mens det i forhold til de kinesiske bedrifter i nogle tilfælde er højere og i andre tilfælde lavere.

Mælk er ikke den eneste mælkeindtægt på en kvægbedrift, der er også indtægter fra salg af oksekød. Her springer det i øjnene, at de kinesiske bedrifter har haft en markant højere indtægt fra oksekød sammenlignet med de øvrige bedrifter. Det skyldes, at oksekødspriserne var meget høje i Kina i 2013. Dette var en medvirkende årsag til, at mælkeproduktionen ikke steg som forventet. Mange producenter valgte i stedet at slagte køerne fremfor at fortsætte med at malke dem.

Producenterne opnår positiv profit, når de samlede indtægter overstiger de samlede omkostninger. Figur 3 viser, at danske producenter ikke opnåede positiv profit i 2013. Det gjorde den mindre newzealandske bedrift samt den ene af de kinesiske bedrifter heller ikke. Det gjorde til gengæld de resterende bedrifter. Selvom de kinesiske og russiske producenter generelt havde højere omkostninger end deres danske kolleger, var de begunstiget af en højere mælkepris, hvilke resulterede i positiv profit. Det højere omkostningsniveau i disse lande gør imidlertid, at de er sårbare overfor konkurrencedygtige importerede varer og dermed også afhængige af en fortsat markedsbeskyttelse.

Opsamling

Ca. 47 mia. kg mælk blev omsat på verdensmarkedet i 2011-13. Det ventes at vokse til 58 mia. kg i 2024. Det forventes, at det især er de nuværende eksportører til verdensmarkedet, som vil øge deres udbud på verdensmarkedet.

Danmark eksporterer godt halvdelen af sin produktion. To tredjedel går til EU-lande, mens en tredjedel går til lande udenfor EU.

Omkostningerne ved at producere et kg mælk er vigtig for konkurrenceevnen. En opgørelse på baggrund af data fra IFCN viser, at danske producenter har højere omkostninger pr. kg sammenlignet med andre udbydere på verdensmarkedet. Derimod er omkostningerne generelt lavere sammenlignet med, omkostningerne ved at producere i de vigtige importlande: Kina og Rusland.

Danske mælkeproducenter får en højere mælkepris sammenlignet med de øvrige udbydere på verdensmarkedet, men prisen, modsat i de andre lande, er ikke høj nok til at dække alle omkostninger og til at give profit ved at producere. IFCN's opgørelsesmetode "straffer" de danske

producenter som følge af en højere gældsprocent, men til trods for dette vil der fortsat være en forskel til producenterne i de andre lande.

Mælkeprisen er generelt højere i de vigtige importlande Rusland og Kina, og det er en væsentlig årsag til, at bedrifterne i disse lande opnår profit til trods for højere omkostninger ved at producere. Den højere pris viser imidlertid også, at producenterne i disse lande er afhængige af en vis form for beskyttelse mod importerede produkter, selvom mælkeprisen er lavere i de andre lande.